C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1493/25 Judecătoria Orhei sediul Rezina
1-2413976-03-21rji-10022025 Judecător Igor Negreanu

D E C I Z I E
în numele Legii

17 martie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord
având în compone nţa sa:
Preşedintele completului de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Victoria Robu, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr.17 Rezina, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27.11.2025, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului **Mucuța Mihail** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

La 06.12.2024 condamnatul Mucuța Mihail prin intermediul avocatului său Ion Șova a depus în instanţa de judecată plîngere referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

A solicitat avocatul în plângere constatarea faptului deţinerii condamnatului Mucuţa Mihail, începând cu 17.04.1995 şi până în prezent, în Penitenciarul nr.13 Chişinău, Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.17 Rezina în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale și obligarea administraţiei Penitenciarului nr.17 Rezina de a înlătura condiţiile materiale contestate.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 27.11.2025 s-a admis parțial plângerea condamnatului Mucuța Mihail.

S-a constat că Mucuța Mihail a.n.18.04.1976 a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a

libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.13 Chişinău, în perioada 17.04.1995 - 21.06.2001 - 2 257 zile , în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioada 22.06.2001 - 28.10.2025 - 8716 zile, în total – 10973 (zece mii nouă sute şaptezeci şi trei) zile.

S-a explicat petiţionarului Mucuța Mihail că poate înainta o acţiune civilă în vederea compensării prejudiciilor suportate prin detenţia sa în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a respins ca neîntemeiată plângerea în partea constatării faptului detenţiei în condiţii contrare art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.16 Pruncul.

La 03.12.2025 împotriva încheierii în cauză a declarat recurs în termen directorul interimar al Penitenciarului nr.17 Rezina, Andrian Paterău, prin care a solicitat casarea încheierii judecătorești din 27.11.2025 cu pronunțarae unei noi hotărîri, prin care să fie respinsă plîngerea condamnatului ca neîntemeiată și nefondată.

În motivarea recursului s-a indicat, că instanța de fond a ignorat probele și rapoartele detaliate prezentate de Penitenciarul nr. 17-Rezina privind condițiile de detenție, inclusiv constatările pozitive ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii din 2011 și 2019. Recurentul mai arată că instanța a aplicat o evaluare selectivă, tratând declarațiile condamnatului ca adevăr absolut și comparând situația acestuia cu alte cazuri, fără a analiza circumstanțele specifice și reale ale petiționarului. Totodată, instanța nu a verificat dacă condițiile reclamate persistau pe întreaga perioadă 2001–2025 și nu a stabilit legătura de cauzalitate între acestea și perioada de detenție, tratând situația temporală ca un bloc unitar. În plus, recurentul subliniază lipsa motivării încheierii, instanța limitându-se la formulări generale privind jurisprudența europeană, fără a analiza probele obiective și faptele concrete ale cauzei. În consecință, recurentul solicită admiterea recursului, casarea încheierii atacate și respingerea plângerii condamnatului Mucuţa Mihail ca neîntemeiată, iar în subsidiar, dacă se va considera necesar, trimiterea cauzei spre rejudecare pentru administrarea unui probatoriu complet și individualizat.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*.

Fiind numită cauza spre examinare, părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință. La 12.03.2025 condamnatul Mucuța Mihail a înaintat referință prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind nefondat.

Verificând argumentele cererii de recurs în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că cererea de

recurs urmează a fi respinsă ca nefondată, cu menținerea încheierii contestate fără modificări.

În susţinerea soluţiei adoptate Colegiul penal reţine că, potrivit art. 469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin.(1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul reține următoarele circumstanțe de fapt, după cum urmează:

Mucuța Mihail execută pedeapsa detențiunii pe viață, fiind considerat condamnat în baza încheirii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 07.12.2018 în baza art. 188 alin. (3) lit.c), d) CP , art. 39 alin.(1), art. 88 alion.(1), (4, (6), (7) Codul penal în redacția anului 1961, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, începutul termenului fiind 03.09.1995.

La 06.12.2024 condamnatul Mucuța Mihail a depus plîngere în instanța de judecată, prin care a solicitat cnstatarea faptului deținerii sale începând cu 17.04.1995 şi până în prezent, în Penitenciarul nr.13 Chişinău, Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.17 Rezina în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale și obligarea administraţiei Penitenciarului nr.17 Rezina de a înlătura condiţiile materiale contestate.

Potrivit Raportului administraţiei Penitenciarul nr.17 Rezina nr.2/_ din 24 septembrie 2025, (f.d.90-104) condamnatul Mucuța Mihail s-a aflat în detenţie în instituţiile penitenciare după cum urmează:

- penitenciarul nr. 13 Chişinău: 17.04.1995-21.06.2001;
- penitenciarul nr. 17 Rezina: 21.06.2001 până în prezent.

În motivarea soluţiei, Colegiul reţine că remediul naţional preventiv şi compensator a perioadei detenţiei în condiţii de penitenciar contrar prevederilor art.3 CEDO şi a jurisprudenţei CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaţilor ce execută pedeapsa în instituţile

penitenciare din ţară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislaţia procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerinţe formulate de condamnaţi referitor la despăgubiri pentru condiţiile precare de detenţie, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv şi compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) şi a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficienţa remediului respectiv în funcţie de deciziile pronunţate de către instanţele naţionale şi a executării lor efective, ea păstrându-şi competenţa de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanţi care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul naţional intern ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condiţiilor proaste de detenţie în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum şi persoanelor eliberate din detenţie, cu condiţia respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne şi cu referire la caracterul compensator al remediului.

În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obţinerii la nivel naţional a recunoaşterii violării şi, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obţine la nivel naţional, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de şase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-şi posibilitatea examinării coerenţei dintre jurisprudenţa instanţelor naţionale cu propria sa jurisprudenţă, precum şi eficienţa remediului atât în teorie, cât şi în practică.

Ţinând cont de faptul, că prescripţia reprezintă termenul general în interiorul cărui persoana poate să-şi apere dreptul încălcat pe calea înaintării unei plângeri în instanţa de judecată, la caz fiind pus în aplicare cel stabilit de art. 473/2 alin. (5) Cod pr. penală, pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272, Colegiul consideră, că condamnatul Mucuța Mihail s-a încadrat în termen, aflându-se la situaţia iniţială în condiţii de detenţie, sesizând instanţa la 06.12.2024.

De rând cu aceasta, la soluţionarea plângerii înaintate Colegiul penal reţine că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenţiei consfinţește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau

pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condiţiilor de detenţie instanţa naţională va ţine cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).

Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

În acest sens instanţa de recurs reţine că, în cererea depusă s-a invocat aflarea condamnatului pe parcursul unei perioade de timp în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, Penitenciarul nr.17 Rezina şi Penitenciarul nr.16 Pruncul în condiţii inumane şi degradante, care sunt contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Astfel, la examinarea cauzei în recurs, instanţa ierarhic superioară analizând raţionamentele primei instanţei va însuşi motivarea soluţiei prin faptul că, în urma studiului rapoartelor prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare nr.17 Rezina, aceasta nu a combătut alegațiile condamnatului privind respectarea normei locative de 4 m2 ce revine unui deţinut, în celulele în care a fost deţinut Mucuța Mihail, respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, ventilare, asigurare cu minimul necesar pentru trai, expunerea forțată la fumul de țigară, umiditate excesivă, mucegai, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473/3 alin (2) din Cod de procedură penală).

Subsecvent, Colegiul penal conchide că, prima instanţa just a reţinut că argumentele reprezentatului Penitenciarului nr.17 la aceste aspecte sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

Or, în opinia Colegiului penal prima instanţă corect nu a neglijat posibilitatea survenirii unor îmbunătăţiri ale condiţiilor de detenţie în perioada

ulterioară constatărilor efectuate de către instituţiile din domeniu, însă în lipsa unor probe ale administraţiei instituţiei penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumţia de încălcare a condiţiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că argumentele din plângerea pendinte sunt justificate.

Prin urmare, odată ce probele anexate la raportul instituţiei penitenciare nu combat argumentele condamnatului Mucuța Mihail, ca urmare se consideră că dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr.17 Rezina, şi anume: suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2 per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere; au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă, atingându-se pragul de severitate garantat de art. 3 a Convenţiei. Or, conform jurisprudenţii CtEDO în cauza Shishanov c. Moldovei din 15 decembrie 2019, aglomerarea penitenciarelor, cu asigurarea normei de spaţiu locativ mai mic de 4 m2, este suficientă pentru a concluziona, că condiţiile de detenţie suportate de reclamant au depăşit nivelul de gravitate prevăzut de articolul 3 din Convenţie.

În situaţia dictată, instanţa de fond cumulând perioadele expuse supra, corect a stabilit că condamnatul Mucuța Mihail s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.13 Chişinău, în perioada 17.04.1995 - 21.06.2001 - 2 257 zile, iar în Penitenciarul nr.17 Rezina în perioada 22.06.2001 - 28.10.2025 - 8 716 zile, în total – 10973 (zece mii nouă sute şaptezeci şi trei) zile.

Respectiv, constatând motivarea instanţei a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot şi o însuşeşte, ceea ce este în corespundere cu jurisprudenţa CtEDO în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, potrivit cărei, instanţele naţionale deşi au obligaţia să-şi motiveze deciziile, acest fapt totuşi nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanţa internă, fie prin însuşirea motivelor furnizate de o instanţă inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esenţiale supuse atenţiei sale.

În atare circumstanţe, instanţa de recurs reţine că instanţa de fond a pronunţat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situaţia în care instanţa şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzaţia, permiţând părţilor să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulţumească de a relua motivele jurisdicţiei de primă instanţă (Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conţinutul recursului declarat de către directorul interimar al Penitenciarul nr.17 Rezina, Adrian Paterău ca fiind o expunere a dezacordului cu soluţia adoptată pe caz, neavând un substrat motivator întru admiterea unei soluţii de casare.

Reieşind din cele expuse, Colegiul penal reţine caracterul neîntemeiat a recursului formulat de către reprezentantul Penitenciarul nr.17 Rezina, fapt pentru care îl va respinge, păstrând neschimbată soluţia instanţei de fond ca fiind una întemeiată şi motivată.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr.17 Rezina, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27.11.2025, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului **Mucuța Mihail** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, judecător: Judecător: Judecător: